

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 1. Sententiæ adversariorum proponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Quaest. IV. Vtrum possibilitas sit, &c. 491

Ad primum argumentum P. Vasquez respondetur concedendo totum antecedens, & primam partem consequentis, negatur vltima vbi dicitur, quod sit pura negatio, conceditur etiam quod si per impossibile nullum possibile foret, remanere perfectam omnipotentiam, quod etiam probabiliter potest negari cum P. Suarez.

79 Ad secundum concedo totum antecedens, & nego consequentiam; negatur item quod obiectum omnipotentiae sit purum nihil, & negatur etiam quod si creaturae essent necessariae, ut Deus haberet esse, dependeret Deus ab illis; nam ad hoc ut Verbum divinum sit, est necessarius Pater aeternus, & nihilominus Verbum divinum non dependet à Patre, sufficeret enim necessaria connectio inter Deum, & creaturas posibles.

QVÆSTIO IV.

Vtrum creatura possibilis, vel possibilitas eius sit ens simpliciter, & sit ita necessarium sicut Deus.

SECTIO I.

Sententia adversariorum proponuntur.

PRIMA sententia asserit ens possibile non esse ens secundum quid, sed simpliciter pro materiali, ad quod supponunt ens dupliciter considerari; & pro ratione formali existendi, & pro subiecto, quod per illam existit, ens igitur in potentia pro formali est non ens, quia dicit carentiam existendi, quæ est non ens: at subiectum illud esse ens pro materiali, quapropter à Beato Thoma, & Aristotele negatur ens in potentia esse ens simpliciter.

Probatur primo, ens rationis dicitur ens secundum quid; sed ens possibile est magis ens, quam ens rationis: ergo ens possibile est ens simpliciter.

Secundo, hæc vox *ens simpliciter* usurpatur pro ente in potentia, ut opponitur chymaræ, ens enim nominaliter sumptum significat res abstractas ab existentia, participatiter autem significat easdem existentes live entes actu: sed possibile est ens in potentia: ergo possibile est ens simpliciter nominaliter.

Secunda sententia asserit magis necessarium esse Deum dari, quam possibile esse possibile, sic Scotus in 1. dist. 43. quaest. 1. Basilius Ponze relect. citata quaest. precedenti §. quod sit prius, vers. mihi aliquanto, P. Vasquez 1. part. disp. 104.

Probatur primo, quod in creaturis possibilibus sit necessitas excludens omnem rationem contingentiae, non obstat quominus una res dicatur alia magis necessaria, id quod ostenditur imprimis multis exemplis, in quibus sine admixtione formæ contrariæ una forma magis, vel minus participari dicitur. Constat hoc primo in bonitate, & malitia, nam etiam exclusa omni ratione boni in actu malo, & ratione materiali in actu bono, neque recte facta, neque prave operata sunt paria, etiam si sit indivisibilis linea rectitudinis, & pravitatis; ergo sine admixtione formæ contrariæ potest aliqua magis vel minus participari.

Antecedens notum est contra Stoicos, quorum erat axioma omnia peccata esse æqualia, omnia recte facta esse paria, ut constat ex Seneca *epist.* 66. virtutes inter se pares sunt, & opera virtutum, quia una inducitur virtutibus regula, virtutibus humanis regula, & una est ratio recta, & simpliciter, ut idem dicit Sen. *epist.* 65. addens quod omnis virtus perfecta sit, perfectio autem nihil est maius, aut melius esse potest; & tandem quamvis omnis virtus sit mensura, quamvis una ratio, quamvis perfecta non omnia recte facta sunt æqualia, neque peccata paria: ergo etiam si duo extrema necessario excludant contingentiam omnem, potest unum altero esse magis necessarium: ergo licet possibile, & Deus excludant contingentiam, nihilominus poterit Deus esse magis necessarius, quam creaturae posibles.

Confirmatur id testimonio Aug. *epist.* 29. hoc ipsum agentis contra Stoicos, quia distorto inquit aliquid distortius est summe rectum, quamvis nulla in eo rectitudo, unus tamen alio magis distortus est, & obliquus, quatenus à rectitudine discedit magis: ergo etiam quatenus aliquid magis à contingentia recedit, etiam si omnem excludat, potest dici magis, vel minus necessarium ens; idem ostenditur in veritate, & falsitate; nam est aliquid alio verius, etiam si nulla sit admixtio falsitatis, & aliquid alio falsius sine vlla veritatis admixtione: ergo similiter, &c. antecedens autem probatur concediturque in metaph.

Præterea inter contingentia omni ratione necessitatis exclusa unum alio magis contingens est, magis enim contingens est Petrum cras legere quam esse Regem, & tamen nullum est in utroque necessitatis vestigium: ergo è contrario sine vlla contingentia ratione unum potest esse altero magis necessarium, idem quoque habet probabilior opinio in unitate vel distinctione, nam sine vlla admixtione unitatis formalis quæ in re nulla est, aliqua dicuntur magis vel minus una, vel diversa, quam alia.

Secundo probatur principaliter necessitas obiectiva, quam certitudinem appellamus, oritur ex necessitate in esse, certitudo namque & infallibilitas nihil aliud esse videtur quam incapacitas falsitatis, aut quædam necessitas cognitionis attingentis obiectum sicuti est, quod quidem contingit cum cognitio huiusmodi obiectum formale necessario habet connexum cum materiali cognito, ex hoc enim efficitur ut cognitio quæ ex tali obiecto specificatur eam naturam habeat, quæ necessario, & infallibiliter attingat rem materialem, quare certitudo, & infallibilitas, quæ in cognitione est, nascitur ex penetrata coniunctione necessaria obiecti materialis, cum obiecto formali, atque adeo ex ipsa necessitate in esse, sed in cognitione, quæ est omnino certa & incapax falsitatis, & dubitationis una cognitio est certior alia, ut patet in demonstrationibus, in quibus certior est prima demonstratio, quam secunda, quæ illam supponit, cum prima oriatur ex primis, & maxime necessariis ut docet communis sententia, & quod negari non potest omni dubitatione exclusa, certior est secundum se cognitio fidei quam cognitio evidens scientiæ naturalis; loquor enim de fide supernaturali ut tradunt omnes scholastici, & omnes Patres cum quibus Basil. *epist.* 25, ad Gregorium fratrem, & Chrysostomus, nec de hoc dubium esse potest: ergo & fatendum necessario

est vnum ens remota omni admixtione contingentiae esse magis necessarium, quam aliud; nec enim si les alia ratione certior est, quam scientia, nisi quia magis necessaria veritas est aut magis connexum huiusmodi praedicatum veritatis divinae cum natura divina, quam animalis rationalis cum homine, neque apparet qua ratione qui vnam cognitionem admittunt certiores alia, quando in cognitione nullum est vestigium formidinis negare possint esse vnum obiectum alio magis necessarium, cum ex magis vel minus extremorum necessaria connectione talis certitudo derivetur ad cognitionem, si illam secundum se spectemus.

Tertio sic probatur a priori, quia Deus est primum ens a se, creatura autem est esse participatum, & ab alio quomodocumque consideretur: ergo Deus est ens magis necessarium quam creatura cum hac ab eo dependeat.

- 9 Explicatur magis ratio ista propter quod vnumquodque tale, & illud magis iuxta Aristotelem, sed in rebus sunt aliqua magna, vera, bona, nobilia entia quae sunt ab aliquo vero, magno, bono, nobili, & ente: ergo illud a quo sunt magis bonum, verum, magnum, nobile, & ens est, cum sit a se & non per aliud, omne enim id quod per aliud est minus est eo quod per se est, ait Anselmus qui hac ratione utitur *cap. 1. 2. 3. 4. & 5. in monologio*: ergo si creatura possibilis sunt necessariae ab alio illud aliud magis necessarium erit.
- 10 Urgetur hoc amplius, quia ubicumque reperitur contingentia in actualitate implicat esse ens summe necessarium; ens autem creaturarum possibile, & existens, tantum distinguuntur, secundum diversos status vnius, & eiusdem entitatis: ergo haec entitas, quae hanc statum varietatem sortiri potest ex se non est summe necessaria, sicut est Dei entitas ex se, in qua non potest separari entitas actualis a possibilitate.
- 11 Quarto sic probatur, in rebus invenitur aliquid magis, & minus bonum, & verum, & nobile, est igitur aliquid, quod est verissimum ac proinde maxime ens, ita est maxime necessarium, & creatura possibilis inferior illo in necessitate.
- 12 Urgetur maior, veritas est, Deus est, quam creatura est, & Deus est possibilis quam creatura est possibilis: ergo magis necessarius est Deus quam creatura possibilis.

SECTIO II.

Nostra sententia ponitur, & probatur.

- 13 Prima conclusio, possibile ut possibile, non est actu simpliciter ab aeterno ens, loquor enim de possibili, quatenus non habet actualem existentiam: haec sententia est communis inter omnes pene scholasticos.
- 14 Probatur primo auctoritate Divi Anselmi in *Monologio*, *cap. 8.* ubi sic ait: hoc igitur modo non inconvenienter intelligi potest si dicitur creatrix essentia univ ersa fecisse de nihilo, sive quod univ ersa per illa facta sunt de nihilo, id est quae prius nihil erant nunc sunt aliquid, quibus consonant verba D. Thomae, *1. p. q. 9. art. 2.* ubi sic ait, omnes creaturae antequam essent, non erant possibiles esse per aliquam potentiam creatam, cum nullum creatum sit aeternum, sed per solam potentiam Divinam in quantum Deus potest eas in esse

producere; ex quibus sic argumentor, creatura ut ait Anselm, & D. Thomae, nihil sunt reale, & positivum, positivum enim ens simpliciter est: ergo possibile ut possibile, seu possibilitas creaturarum, non est ens simpliciter in sententia D. Anselmi, & D. Thomae, quia si esset ens simpliciter, possibilitas creaturarum creaturae antequam producerentur, non dicerentur a D. Anselmo fuisse nihil, cum antequam producerentur erant possibiles, & ut possibiles erant ens simpliciter per vos, quod adeo verum est ut propter hoc dixerit D. Thomae, ut patet ex eius verbis relatis, creaturam ab aeterno non esse possibilem per aliquam potentiam creatam, quia tantum abest ut creaturae in sua possibilitate sint ens simpliciter, ut potius eis deneganda sit non solum ratio perfectissima entis, seu simpliciter, & absolute talis, sed etiam ratio imperfectissima entitatis, qualis esset potentia passiva, materia enim prima minima entitatis dicitur ac prope nihil a Divo Aug. quia totum esse materiae prima, est potentia passiva: ergo minime potest in sententia horum Doctorum possibilitatem esse ens simpliciter, & absolute, cum illi nec minimum entitatis concedant ipsamque possibilitatem nihil esse fateantur, ut patet ex verbis D. Anselmi, id aperte affirmantibus, quibus consonant verba D. Thomae, *quest. 3. de potentia, art. 5. ad 2.* ubi eisdem pene verbis, quibus utitur D. Anselm, ad hanc veritatem declarandam hanc sententiam confirmat ex hoc ipso inquit, quod quidditas esse tribuitur non solum esse: sed ipsa quidditas, creati dicitur, quia antequam esse habeat nihil est nisi forte in intellectu creatis, ubi non est creatura: sed creatrix essentia quae verba maximam conformitatem habent cum principijs fidei, quia solus Deus est ens simpliciter ex se necessarium, & sine ipso factum est nihil, & sine effectione eius nihil positivum est, aut ens simpliciter, unde recte dicunt sancti Patres, quicquid a Deo factum non est vel Deum esse vel nihil esse, Iustinus in expositione fidei Cyril. *lib. 1. in Ioann. cap. 6.* Aug. *lib. 1. de Trinitate, cap. 6.* est autem de fide certum Deum non fecisse essentias creatas ut possibilitates ab aeterno, ut argumentabor supra contra Basil. Ponz. cum de fide sit Deum nihil agere necessario simpliciter, neque ex libera voluntate, sic enim de fide est in tempore coepisse operari, nec potest in mentem alicuius Doctoris scholastici catholici venire quod essentia creaturae ex se, & absque efficientia libera Dei sit simpliciter ens, habeatque aliquid verum esse reale distinctum ab esse Dei, cum quicquid est simpliciter, aut sit ipsa Dei essentia aut sit quid productum a Deo per veram efficientiam, sique dependens ab ipso vere, & realiter; urget hoc ipsum verba ipsius Angelici Doctoris *3. p. q. 10. art. 2. in corp.* ubi dupliciter inquit dicitur aliquid ens vno modo simpliciter, quia scilicet est ens actu, alio modo secundum quid, quia est ens in potentia non sunt simpliciter, & sicut excluduntur a numero entium, ita excluduntur a numero omnium.

Hanc sententiam amplectitur Aristoteles *lib. 1. de generatione, c. 2. 8. Phys. cap. 3. 1. 2. 3. & 4. Met. sed praecipue 9. cap. 5.* his verbis, non entibus non attribuitur ipsum moveri, sed alias quidam praedicationes, ut intelligibilia desiderabilia esse, non entium enim quaedam potentia sunt, non autem sunt, quoniam enelechia id est actu non sunt, quibus verbis aperte, & expresse Philosophus ea solum vocat